

ostane končno samo še nekaka opojna, morda povrh neugodno sladka pičča, ki ni vredna imena »vino.« Saj pameten uživalec ne išče v vinu v prvi vrsti opojnosti, ampak se naslaja na onem nebeskolepem soglasju raznih dobrih vinskih lastnosti, ki je izključno le v prirodnem vinu in razumnega pivca ugodno poživilja.

Pri nas pridelujemo dovolj vina za lastno potrebo, dovolj samo zato, ker je vinski konzum prerazlično porazdeljen na posamezne sloje prebivalstva in vina uprav najpotrebnejši ljudje radi neugodnih socialnih in gospodarskih razmer žal sploh ne morejo uživati, tako da ga nekaj preostaja za inozemski vinski trg.

Ako bi vsak naš državljan mogel uživati dnevno vsaj en deciliter, t. j. majhno čašico pristnega vina, bi se z vinom seveda nihče ne opijal, a morali bi vino celo uvažati, ker ga Jugoslavija povprečno toliko ne prideluje — kajti rabila bi ga letno približno 4½ milijona litrov, tedaj približno 1 milijon litrov nad lastno produkcijo. Vinskega potopa se torej pri nas sploh ni bati.

Rabimo več in pred vsem boljše vinske kapljice, kar se doseže z umnim poglobljanjem vinarstva, obenem z omejitvijo vinske produkcije na zemlje in lege, ki so za to najprikladnejše. Ne bi bilo težko dokazati, da moremo na polovico manjši površini pridelati z manjšimi stroški najmanj ravno toliko, zato pa mnogo več vrednega vina (intenzivna kultura, selekcijska itd.). Z našo dobro, zdravo, prijetno, stanovitno, pred vsem tudi pristno vinsko kapljico se lahko ponašamo prevsem svetom in prednjačimo drugim vinorodnim državam kot verni puristi; to namreč naj ostanejo naši vinarji in vsi, ki se bavijo z vinsko obitjo!

V inozemstvu se naši vinski pridelki zbog sprejete ter vztrajne tuje konkurence težko uveljavljajo, a pridobili in priborili si bodo trajno dober glas v izvestnih severnih državah tem prej in v tem večji meri, čim doslednejši puristi bomo.

Kar inozemstvo nepravilno z našimi naravnimi vini, je njegova stvor; naš narod pa po pameti uživaj samo pristno, naravno kapljico, da bo zdrav, vesel in produktiven.

To je nemara kratak uvod v razpravo, ki se bo, kakor pričakujem, razvila o predmetu; da bi polemika bila stvarna, dostojna in plodovita. Vnaprej pa povem, da ostanem vinski purist slejkoprej in bom to stališče z ozirom na potrebe našega celokupnega vinskega gospodarstva zagovarjal do končne zmage vinskega purizma v Jugoslaviji.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Proračunske razprave se še vedno vršijo. Od zadnjih je bila posebno burna ona o prosvetnem ministru. Minister Radič se je hudo zmerjal s svojim prednikom Pribeževičem.

Redukcije in prihranki.

Finančni odbor je izdal službeno poročilo o doseženih redukcijah in prihrankih v finančnem odboru. Rezultat je ta: Vrhovna državna uprava: reduciranih 14 oseb, prihranek 3.743.360. Ministrstvo pravde: reduciranih 191 oseb, prihranek 3.224.568 D. Prosveta: reduciranih 88 oseb, prihranek 8.409.192 D. Vere: reduciranih 46 oseb, prihranek 2.483.366 D. Notranje zadeve: reduciranih 561 oseb, prihranek 33.600.035 D. Zdravstvo: reduciranih 331 oseb, prihranek 13.896.218 D. Zunanje zadeve: reduciranih 52 oseb, prihranek 8.952.499. Finance: reduciranih 2021 oseb, prihranek 239.192.901. Vojna in mornarica: ni redukcij, prihranek 33.000.000. Gradjevine: reduciranih 203 osebe, prihranek 5.574.236. Promet: reduciranih 361 oseb, prihranek 131.001.006 D. Pošte: reduciranih 382 oseb, prihranek 50.714.107 D. Poljedelstvo: ni redukcij, prihranek 4.190.000 D. Šume: reduciranih 167 oseb, prihranek 49.105.146 D. Trgovina in industrija: reduciranih 33 oseb, prihranek 2.958.526. Socialna politika: reduciranih 276 oseb, prihranek 8.916.859 D. Agrarna reforma: ni redukcij, prihranek 1.000.000 D. Izenačenje zakonov: reducirani dve osebi, prihranek 111.256 D. Skupno je reduciranih 5058 uradnikov in znaša skupni prihranek 620.100.368.30 D. Tu je vračunana tudi redukcija za Belje in Topolovac v znesku 165.431.394.90 D.

To se lepo sliši, a je treba vedeti, da se varčuje in reducira pri najpotrebnejšem. Prihranek pri vojnem ministru gre na primer večinoma na račun hrane in obleke za vojake.

Skupščina

je za jutri zopet sklicana na sejo. Na dnevnem redu je zakon o obrtni banki. Skupščini pa ne pripisujejo trajnega delovanja. Govori se, da bo že drugi mesec razpuščena, da bo nekaj časa parlamentarna in vladna kriza, potem pa kaka volilna vlada. Ena skupina radikalov bi sicer rada nadaljevala s sedanjo vlado, a brez Pašiča in Radiča. To bo pa prav težko in tudi vesti o ponovnih spremembah v vladi imajo malo verjetnosti.

Konferenca Male antante

se bo koncem februarja vršila na Bledu. Na blejski konferenci bodo izmenjane tudi misli glede priznanja sovjetske Rusije. Po poročilih iz Prage prizna češkoslovaška republika sovjetsko Rusijo de iure v najkrajšem času. Ministrski svet češkoslovaške republike bo baje te dni, vsekakor še pred blejsko konferenco, oficijelno objavil priznanje sovjetske Rusije. Za priznanje so vse češkoslovaške parlamentarne skupine, razen skupine dr. Kramara. Rumunija Rusije noče priznati. Naša vlada se bo morala odločiti ali za češko, ali pa za rumunsko stališče. Oni, ki so za rumunsko stran, bodo zopet govorili o veliki »boljševiški nevarnosti«. Konferenca Ma-

le antante« bo dalje razpravljala tudi o vprašanju glede ukinitve vojaških zavezniških kontrol v Sofiji in v Budimpešti. Bolgarska vlada je zaprosila, da se vojna kontrola odpravi, ker je izvedla vsa zadevna določila mirovne pogodbe. Madžarska vlada zahteva tudi odpravo vojaške kontrole, toda nastali so v tem oziru resni pomisleki.

MADŽARSKI PONAREJEVALCI.

Vladni predsednik grof Bethlen se je dolgo branil, končno je pa le dovolil tudi parlamentarno preiskovalno komisijo v falsifikatorski aferi. Dovolil je komisijo v zadnjem hipu, ko je zvedel, da bi v nasprotnem slučaju bila prečitana med drugim tudi interpelacija o njegovi sokrivdi. Dolgo so madžarski krogi sploh tajili vsako sokrivdo Bethlena, toda v arhivu se je našlo pismo Bethlena na njegovega prijatelja barona Perenyja, kateremu svetu je, da se akcija tako dolgo odloži, dokler bo on, Bethlen v Zenevi, ker bi mogla akcija njegovi poziciji silno škodovati. Bethlen, ki je hotel v začetku obstoj tega pisma tajiti, je končno priznal, da je to pismo pisal in se opravičeval s tem, da on falsifikatorske akcije ni odobraval ter da je samo svoje prijatelje svaril. Ko se je na to Bethlen rekel, da bi moral kot ministrski predsednik stvar takoj javiti policiji, je Bethlen spoznal, da ga je polomil in zato svojo izpoved popravil v tem smislu, da pod akcijo ni mislil falsifikatorske afere, a kateri da sploh vedel ni, temveč je svaril le pred nekim pučom, o katerem je slišal, da se pripravljajo. Za predsednika komisije je izvoljen vladni poslanec Zsitvay, o katerem pišejo dunajski listi: Zsitvay je bil za časa najstrahovitejših umorov policijski komendant v Keckemetu. Z njegovo asistenco je bilo okoli 30 samih političnih aretirancev, med njimi uradnik »Nepzsava«, Franc Berkes in univ. profesor Dezider Buday, pod vodstvom znanega ubijalca Hejjas prepeljanih iz ječe v Keckemetu v gozd pri Orgovany. Vse te aretirance so mučili, jih devali iz kože in nato umorili. Zsitvay je torej mož, ki bo znal pravico deti iz kože. Eden najbolj vernih prijateljev Zsitvaya je znani bandit Mihael Francia-Kizs. Bil je obdolžen številnih roparskih umorov, ki jih je izvršil v istem Orgovanskem gozdu. Pri razpravi je bilo dokazano, da je Francia-Kizs s svojimi pristaši svoje žrtve pobil s kosami in lopatami in da jih je nekatere še žive pokopal. Postopanje je bilo proti njemu ustavljeno, ker ga je Horthy amnestiral kakor vse druge slične zločince, ki so se dali zapeljati do umora samo vsled patrijotičnega ogorčenja. Kizs je iz istega vzroka tudi vse žrtve okradel in oropal, ker je pač bilo njegovo patrijotično ogorčenje posebno veliko.

NEMCIJA.

Dolgotrajno vladno-krizo, ki je pa sedaj srečno rešena, je povzročilo tudi vprašanje odpravnin za nekdanje kneze in vladarje. Delavske zveze in stranke stavijo v tem pogledu sledečo zahtevo: Vse premoženje knezov in knežjih rodbin se v korist splošnosti odvzame. Razlaščno premoženje postane lastnina dežele, v kateri so dotične knežje rodbine do odstavitve, ozir. abdikacije vladale. Nadalje zahtevajo, da se to premoženje uporabi za brezposelne, invalide in sirote, bajtarje in male rentnike, ki so vsled inflacije obubožali. Gradovi in druga poslopja pa naj se porabijo za zdravstvene in prosvetne naprave.

AMERIKA.

Ameriški senat je končno sprejel z 68 glasovi proti 26 glasom predlog vstopa Amerike v mednarodno razsodišče v Haagu, čeprav so nasprotniki predloga posegli celo po obstrukciji. Senator Reed je govoril več ur ter je zlasti govoril o razmerju Amerike do Evrope. Naglašal je, da so gotovi krogi mnenja, da Evropejci ljubijo ameriške države. Evropejci ljubijo Amerikance tako kakor ljubijo vsak nereden dolžnik svojega upnika. Med Evropejci je nekaj nerednih plačnikov in neredni plačniki sovražijo svoje upnike. Čas je že, da spozna delavsko ljudstvo, da se je združilo 55 narodov, ki tvorijo Društvo narodov, edino v namenu za borbo proti ameriškim državam.

Tudi senator Borah je imel štiriurni govor, v katerem se je izjavil proti udeležbi Amerike v mednarodnem razsodišču. Kljub temu pa se je senat z veliko večino izrekel za pristop k razsodišču.

SPOR MED RUSIJO IN KITAJSKO

je izzval poglavar Mandžurije general Čang-čao-lin, velik prijatelj Japoncev, ki je dal zapreti ruskega ravnatelja vzhodno-kitajskih železnic Ivanova. Vzhodno-kitajska železnica pelje skozi severno Mandžurijo v Vladivostok in je bila zgrajena z ruskim kapitalom in pod ruskim vodstvom, kontrolirajo pa jo kitajske oblasti. Spor med ruskimi uradniki in kitajskimi oblastmi pa je nastal predvsem radi prevoza kitajskega vojaštva. Takoj po aretaciji Ivanova so sovjetske oblasti vložile oster protest. Spor bo gotovo mirno poravnán, ker bodo drugi kitajski veljaki kot prijatelji Rusije vplivali na Čang-čao-lina.

Tedenske novice.

Pismo sv. Očeta Pija XI. kardinalu Petru Gasparriju. Dne 18. januarja t. l. je pisal sv. Oče Pij XI. na svojega državnega tajnika kardinala Petra Gasparrija, znamenito pismo, ki ga je donesl tudi že »Osservatore Romano.«

List se v prevodu glasi takole: »Vzoret gospod kardinal S posebnim veseljem Nas navdaja prilika, ki se Nam nudi ob koncu svetega leta in na dan praznika stola sv. Petra v Rimu, da Vam podarimo lepo svetinjo umetnika Merschalla, ki jo pridevamo tem Svojim vrsticam. Namenjena je Vam, čigar vzvišena služba Vas osvedočuje vsem kot Našega vsakdanjega sotrudnika in pooblaščenega tolmača Naše misli. Usojamo si torej še dostaviti, da ste Nam bili vselej neutrudljiv sodelavec in zvest tolmač v ne malih, ne lahkih težavah in bridkostih, zajemajoč pogum in veselje iz zavesti, da služite nalogi kralja božjega, Gospoda našega Jezusa Kristusa, in Njegove svete Cerkve. Tako moremo obrniti tudi na Vas, kakor na Sebe, besede, ki se nanašajo danes na sv. apostola Petra: »v katerem se boste veselili, če morate sedaj nekoliko žalovati v mnogoterih izkušnjah.« Iz vsega srca Vas blagoslovljamo, ljubezni poln in kakor brat v Jezusu Kristusu — Pij XI. — Dne 18. januarja 1926.

Nekatere duhovniške spremembe. Prestavljen je g. kaplan Jakob Zidanšek od Sv. Lovrenca v Slov. gor. v Rajhenburg in iz Rajhenburga pride k Sv. Lovrencu Matija Neudauer. Anton Oblak je prestavljen iz Mozirja v Makole. Vrščič Srečko iz Makol v Mozirje. Na Poniško ob južni železnici pride za kaplana iz Loč gosp. Franjo Časl. Dosedanji ponkovski kaplan Rudolf Kociper gre za provizorja na koroško župnijo Ojstrica.

Dekan dr. Jožef Kržišnik umrl. V Trnovem na Krašu je umrl tamošnji g. dekan dr. Jožef Kržišnik. Rajni je bil posvečen v mašnika v Mariboru leta 1891. Kaplanoval je v naši lavantinski škofiji, in sicer: v Rajhenburgu, Vojniku, na Dobrni in Teharjih. V omenjenih krajih je še danes znan kot izvanredno darežljiv dušni pasir. Leta 1900 se je preselil iz lavantinske v ljubljansko škofijo. Po vojni je pripadla dekanija Trnovo najprej pod Gorico, lansko leto pa pod novo ustanovljeno reško škofijo. Bodi mu ohranjen tudi med Lavantinci časten in hvaležen spomin!

Pozor župnim uradom! Pristojski namestek treba do konca januarja poravnati, sicer kazen v dvakratnem iznosu redne pristojbine.

Somišljenike SLS, ki se obračajo na strankino tajništvo za razna pismena pojasnila, prosimo, da priložijo v pismu za odgovor znamko. — Tajništvo SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Kako se je godilo Radičevim mešetarjem v Dobrovcih na Dravskem polju. Dobili smo naslednji dopis iz Dobrovca: Prejšnjo nedeljo nas je zadela velika sreča. Pri Augustinu, našem krčmarju, so napovedali Radičevci zborovanje. Bil smo radovedni, kako bodo Radičevi mešetarji zagovarjali predlik republike in njih zahtevo, da naj bodo moški celo življenje pod vojaško dolžnostjo. Ah, lušno je pač bilo! Dva govornika, eden mlad brez brk z dolgimi lasmi, a drugi malo starejši, katerega je izdajal jezik, da je domu iz Trsta ali od tam kje, ta dva gospoda sta skušala govoriti in hvaliti Radiča in Puclje, ali prav nič jima ni šlo od srca. Sej se sleha stvar sploh ne da hvaležiti in braniti. In mi domaćini smo obema take zabrusili v obraz, da nista mogla naprej. Le en »mandeljč« se je okoražil, da je pomagal nepoznanima gospodoma iz mesta. Radičeve agente smo vprašali: »Kje je Vaša republika? A, sedaj bi nas Radičevci radi kar za celo življenje spravili pod vojaško komando? Pol leta sedijo Vaši Radičevi ministri s Pašičem skupaj, pa je vsak dan več davkov, vsak dan slabše. Upeljali ste nepotrebno uredbo »desno vozje« s kulukom silite občine. Kaj ste naredili za kmeta?« In mladeniča sta molčala. Da, da! Mi Dobrovčani in sploh vsi Poljanci se ne damo vleči za nos!

Smrtna kosa v Slov. Bistrici. V nedeljo, dne 17. t. m., je umrla v Slov. Bistrici gospa Genovefa Žuraj, posestnica, gostilničarka itd. po kratki težki bolezni. Pogreb se je vršil dne 19. januarja. Naj v miru počiva! Prizadeti naše sozaljce!

Avtomobilna zveza. Od Sv. Bolfenka v Slov. goricah poročajo: Avtomobilna zveza Sv. Bolfenk—Ptuj je zagotovljena. Če ne bo večje zapreke, začne avto voziti v ponedeljek, dne 1. februarja. Vozil bo od Sv. Bolfenka ob 6. uri zjutraj k prvemu vlaku, ki pride v Ptuj ob 7. uri, nazaj pa ob 10. uri, ko sta došla vlaka iz Maribora in Ormoža. Popoldne bo zopet vozil ob 12. uri k vlaku, ki vozi iz Ptuja v Maribor ob 14. na dve, nazaj pa ob petih po dohodu obeh vlakov. Vozil bo po cesti, ki gre čez Ločič, Destince, Livanjce, Velovlek in Pacinje. Tako bo imel vsak priliko, da lahko že dopoldne ali popoldne opravi svoje posle v mestu brez velike izgube časa. S tem imajo tudi sosednji kraji: Sv. Andraž, Sv. Anton, Sv. Rupert, Gočova itd. itd. lepo zvezo z železnico. Vožnja tudi ne bo predraga, za vsak kilometer 1 din. Zelimo podjetju najboljši in trajni uspeh!

Za elektrifikacijo Murskega polja. Sedaj, ko povsod v Sloveniji napreduje elektrifikacija podeželskih krajev, osobito na Stajerskem, kjer dobivajo naše vasi električni tok od Fale, smo dobili dopis z Murskega polja, v katerem se potegujejo domačini, da se tudi njim nudi ugodnost električne razsvetljave. Na Murskem polju sta dve elektrarni, ena v Ljutomeru in ena v Križevcih. Prva dela po noči in po dnevu, toda skoro samo za trg Ljutomer, dočim ona v Križevcih že tri leta stoji, dasiravno bi bila velik blagoslov za okolico, kjer bi se lahko rabila tudi za pogon mlinov in žag, ki morajo po zimi vsled zamrznjene vode večinoma stati. Ugodno bi bilo za Mursko polje, če bi se uresničila vest, da bo Fala napeljala svoj daljnovod iz Ormoža do gornjega konca Murskega polja. Ta načrt bi se gotovo uresničil, ako bi se vodilne osebe za to zanimale. V Ljutomeru vlada za načrt že veliko zanimanje ter se pridno o njem razpravlja. Z delom bi se lahko takoj pričelo, ko mine najhuša zima in celo Mursko polje bi lahko imelo kmalu električno razsvetljavo. Če bo zanimanje in dela, pa bo načrt uresničen.

Oče ga je posvaril — a sin se je ustrelil. V Prekmurju se je zgodil zadnji petek, dne 22. t. m., v Križevcih ta-je